

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗНЗ

Останніми роками особливої гостроти набула проблема здоров'язбереження підростаючого покоління. Відомо, що за час навчання у загальноосвітньому навчальному закладі (ЗНЗ) стан здоров'я дітей значно погіршився. Негативна тенденція до погіршення фізичного і психічного здоров'я підлітків, насамперед, пов'язана з екологічними, економічними, соціальними проблемами в суспільстві.

Крім того, вона обумовлена на рівні загальноосвітньої школи певними чинниками, а саме: емоційний дискомфорт, спричинений труднощами навчально-виховного процесу, перевантаженням програмним матеріалом, складнощами стосунків у системі учні – вчителі – батьки, недостатньою руховою активністю, браком організації здорового дозвілля, раціонального харчування, слабким упровадженням системи здоров'язбереження, відсутністю сформованої мотивації на здоровий спосіб життя та культури здоров'я у дітей та підлітків.

Така ситуація потребує впровадження у практику роботи ЗНЗ здоров'язбережувальних технологій, які є важливою складовою здоров'язбережувального середовища і передбачають взаємозв'язок та взаємодію всіх факторів навчально-виховного процесу, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я дітей та підлітків.

Таким чином, діяльність сучасної школи спрямована на формування здоров'язбережувального середовища для розвитку здорової дитини, формування у неї позитивної мотивації на здоровий спосіб життя.

Н. Міллер доводить, що здоров'язбережувальне освітнє середовище сприяє впровадженню здоров'язбережувального навчання як процесу взаємодії учнів і вчителя, результатом якого є засвоєння знань, умінь, навичок, способів творчої діяльності, системи цінностей і збереження здоров'я учасників освітнього процесу [3, с. 18].

Здоров'язбережувальне освітнє середовище можна розглядати як цілеспрямовану і професійно створювану систему дидактичних умов, в якій засвоєння знань, умінь і навичок, розвиток творчого мислення і формування емоційно-ціннісного ставлення до власного здоров'я відбувається в ситуаціях фізичного, емоційного, інтелектуального, соціального, духовного комфорту [2].

Поняття «здоров'язбережувальні технології» охоплює всі напрями діяльності загальноосвітнього навчального закладу щодо формування культури здоров'я учнів, позитивної мотивації на здоровий спосіб життя.

Науковці вважають, що здоров'язбережувальними освітніми технологіями необхідно вважати всі педагогічні технології, які не шкодять

здоров'ю учнів, створюючи безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі, а саме: сприятливі умови навчання дитини в школі (відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, відповідна методика навчання та виховання); оптимальна організація навчально-виховного процесу (згідно з віковими, статевими показниками); індивідуальні особливості та гігієнічні норми; повноцінний та раціонально організований руховий режим; виховання в учнів позитивного ставлення до здорового способу життя [1, с. 4].

Серед здоров'язбережувальних технологій, що традиційно використовуються у системі загальноосвітніх навчальних закладів, можна виокремити п'ять основних типів: медико-гігієнічні, фізкультурно-оздоровчі, еколого-рекреаційні, безпека життєдіяльності, здоров'язбережувальні педагогічні технології [1, с. 6].

Суть здоров'язбережувальних технологій полягає в комплексній характеристиці умов виховання й навчання, які дозволяють зберігати наявний стан і нарощувати вищий рівень здоров'я молодших підлітків, формувати навички здорового способу життя, здійснювати моніторинг показників індивідуального розвитку, прогнозувати можливі зміни здоров'я та проводити відповідні психолого-педагогічні, корегувальні, реабілітаційні заходи з метою забезпечення успішної навчальної діяльності, поліпшення якості життя суб'єктів освітнього середовища.

Враховуючи практику роботи експериментальних ЗНЗ, нами визначено, що впровадження таких технологій спонукає педагогічні колективи ЗНЗ до: комплексного планування важливих завдань діяльності навчального закладу на основі здоров'язбереження; цілісного підходу до проблем збереження і зміцнення здоров'я дітей; визначення норм навчальних навантажень з урахуванням загальної працездатності та умов організації навчальної діяльності; формування здоров'язбережувальної компетентності педагогів, стимуляції самоосвіти з питань здоров'язбереження; створення у ЗНЗ здоров'язбережувального середовища та забезпечення співпраці з батьками.

Список використаних джерел:

1. Ващенко О. Організація здоров'язберігаючої діяльності початкової школи / О. Ващенко, С. Свириденко // Початкова освіта. – 2005. – № 46 (334). – С. 2–4.
2. Маджуга А. Г. Теория и практика формирования и развития валеоконативных стратегий личности в контексте здоровьесотворящего образования в современной школе / А. Г. Маджуга. – Шымкент : Изд-во ЮКГУ им. М. О. Ауезова, 2005. – 386 с.
3. Миллер Н. Д. Здоровьесберегающее обучение детей санаторных классов общеобразовательной школы : автореф. дисс. на соиск. ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Миллер Н. Д. – Новокузнецк, 2006.